

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . 8 korona. — Félévre . 4 korona.
Negyedévre . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Dr. Kriszt Béla
főszerkesztő.
Bárvárth Gyula.
felelős szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.
Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

Földet a magyarnak!

A pénz lehet kevés, lehet sok, de sohasem elég. A földdel is úgy vagyunk. Ha úgy vesszük, kevés a magyar föld, mert nem jut belőle mindenkinek. Ha úgy vesszük sok, mert azt sem tudjuk jól kihasználni, ami van. De mégsem elég a föld, mert a munkásember nem fér hozzá. Pedig végső vágya a mezők munkásának: egy kis dülő, ami az övé, ami neki terem amely az ő otthona.

Hiszen lehetne itt földet vásárolni eleget. Évenként majdnem félmillió birtok megy át egyik kézről a másikra. Azt mind megveheti, akinek pénze van. Hanem hát a munkásembernek van szive, van két jó munkás karja, van kitartása és értelme ahhoz, hogy jó gazda legyen; csak éppen pénze nincs hozzá, amivel egyszeriben földet, házat, barmot, eszközt vehetne. Abból a kis pénzből, amit összekuporgatott, erre a nagy uraságra, nem fut-

ja. Sőt mégha pénze lenne is, ritkán akad a környéken egy éppen neki való kisbirtok.

Igy hát a munkásemberből csak ritkán válhatik földesgazda, még ha elég pénze van is a kezdethez. Már pedig az a kívánatos, hogy minél több, a magáéból megélő, önálló kiscgazda legyen ebben az országban. Annál jobb a vagyonmegoszlás, minél többen részesednek a vagyonban.

Ezt tudja az állam is s ezért az államok is arra igyekeznek, hogy minél több kisember juthasson földbirtokhoz. Evégből rendszeren állami segítséggel igyekeznek megkönnyíteni a kisemberek birtokszerzését. Ezt teszi most Anglia Irországban. Ezt teszi Németország, hol száz és száz milliószaldozatokkal teremteek függetlenségi kiscgazdákat: telepítési politikával.

A telepítési politika célja az, hogy olyan emberek is birtokosokká lehessenek, akiknek a földbirtok egyszeri megvásárlására nincs elegendő pénzük. E célból az állam telephelyeket szerez,

azokat felosztatja 5, 10, 20 és több holdnyi birtoktestekre, minden kisbirtokot teljesen berendez és felszerel s az így berendezett telepbirtokba beleülteti azokat, akik valami vagyoni biztosítékot tudnak nyújtani.

Az ilyen telepesek igen méltányos feltételek mellett juthatnak birtokhoz, mert az állam rajtuk nem nyereszkeedik. A telep után oly haszonbért fizetnek, hogy abban már a birtok meg a berendezés vételárának törlesztése is benne van. Bizonyos idő múlva tehát, ha szorgalmasak és kitartók, a telepbirtok tulajdonukba megy át. Így keletkeznek telepítés útján a független kisbirtokosok.

Nálunk 1894 óta kísérleteznek az állami telepítéssel. Eddig nem sok eredményt értek el, aminek két főoka volt. Egyik az, hogy rosszul választották meg a telephelyeket s nem gondoltak eléggé a telepesek sorsával. Másik ok az volt, hogy a telepesektől kezdetben tulságos nagy vagyoni biztosítékot követeltek. Maga az állam is be-

Ki boldogabb?

*Ki boldogabb? A nagy király,
Kit milliók remegnek
Vagy az kit milliók között
Néhányan hön szeretnek?*

*Ki boldogabb? Az agy, ki már
Nem vár több új tavaszra?
Vagy az kinek rózsás ábránd
Ma még a lét tavasza?*

*Ki boldogabb? Örök talány —
Megfejtni még se vágyom.
Te értsd meg csak szavát
Egyetlen gyöngyvirágom!*

Tóth Béla.

Hogyan szeressük az írókat.

Egy igen szellemes asszony tollából csodálatosan érdekes levél került egy francia lap szerkesztőségének íróasztalára. Kap is rajta, hogy közölje, mert rendkívül élesen sok humorral, sóval, borssal, de nem kevesebb rokonszenvvel, mint csipkedéssel jel-

lemzi hogy minő eredetiek az írók szerelmükben és mennyire kedélyes papucshősök háziboldogságukban.

A francia lap bevezeteskép hozzáteszi hogy senkitem lepett meg és gyönyörködött annyira a levél, mint magát az író, hihez a szellemes asszony intézte; senki sem olvassa oly élvezettel, mint a költő, ki a lélekbuvár finom rajzvonalaival írott sorokban a szikrázó szellem mellett megírta a kedélyes vonatkozásokat is melyekben annyi a diskreció, mint a mennyi a rokonszenv.

Ámde álljon itt maga a levél:

Kedves barátom! kedves nagy emberem!

Ime egy hete mult már, hogy elhagyott. Ezt a hetet én csupán az önre való gondolkodással töltöttem el, csupán azzal, hogy kellett volna önt szeretnem; azzal, hogy általában miként kellene minden asszonynak szeretni, a ki egy költőt, egy író, egy hírneves férfit kívánna szerelmével boldogítani. Gondolataimat e tárgyról ime papírra teszem, úgy a mint azok szivemből fakadtak, tollamra jöttek.

Először is ahhoz, hogy egy költőt, szeressünk, nem szabad igen fiataloknak lennünk. Nem értem én azért, hogy matrő-

nák legyünk, de mindenesetre oly korban, hogy egy kicsit a mama helyét is pótolhassuk, mert maguk, édes, hóbortos kedves poéták, örökké gyermekek maradnak, bizonyos tekintetekben; idegesek, érzékenyek, gyakorlatlatlanok minden világi dolgokban s a gondosság tán még jobban rájuk fér, mint az igazi apró babákra.

Igen, maguk örökké gyermekek maradnak, önző háládatlan, követelő gyermekek, a kiket szeretve, dicsőségükben sütkérezünk ugyan, de önöknek sokkal több jót teszünk a szerelemmel, mint önmagunknak. Önök többnyire ellenállhatatlanok, mert hírük megelőzi személyes ösmeretségüket; a nők már szeretik önöket verseikben, tárczáikban, regényeikben, s az a sajátos, ideális dicsfény, mely önöket körülveszi, vonzza a nőket, mint a láng a pillangót.

És mégis — és ez paradoxon, soha se önök, mindig a nő közeledik önökhöz. Nem akarom ezt félénkségnek mondani, ah! uraim, nem egyiptomi Józsefek önök — de hiuságuk megvárja, hogy az asszony udvaroljon önöknek s könnyebben nyerik meg a sziveket, mint Napóleon Auszterlitzot. Önöket igazán meghódítani azonban igen nehéz,

látta, hogy így nem sokra megy. Ezért már harmadéve nagy országos értekezletet hívott össze a telepítés kérdésében, kikérdezett minden elismert szakembert s mikor így jól megvitatta a dolgot, hozzálatott egy új, egy nagyobb-szabású telepítési törvény kidolgozásához.

El is készült a javaslat, de mikor lesz még belőle törvény! Hisz nálunk oly lassan készül a mi jó és hasznos. Pedig, ha e javaslat törvény lenne: nagy változást jelentene.

Nagy léppel vinné előre a mi politikánkat is, kiknek az a vágyunk, hogy a még romlatlan, szorgalmas és haladni vágyó munkásokat, minél nagyobb számban a magyar föld birtokosai között láthassuk.

Hírek a városházáról.

E hó 7-én ismét rendkívüli közgyűlésre jöttek össze a város atyák. Balogh József városbíró elnök midőn az ülést megnyitá, Előjáróság előterjesztette Somogyvármegye törvényhatósága által az államtól nyerendő segélylyei kiépítendő, Szigetvárkaposvári, Szigetvár-darányi és Szigetvár-drávafoki törv. hatósági utak építési munkálataihoz természetbeni közmunkával való hozzájárulást.

Ez ügyben a képviselő-testület a következő határozatot hozta. 1. A kaposvárszigetvári törv. hat. közut kiépítéséhez 50 ígás és 162 kézi napszám. 2. Szigetvár-darányi törv. hat. közut 50 ígás és 95 kézi napszám. 3. Szigetvár drávafoki törv. hat. közut építéséhez 350 ígás és 336 kézi napszámossal járul Szigetvár. Mely hozzájárulásokból 1 és 2. alatti közmunkát egy évben a 3 alatti közmunkát pedig a másik két évben szolgáltatja le a községi közmunkákból természetben.

A következő indokolással kimondandó

volt ezen hozzájárulás, mert Szigetvárnak érdekében áll e kérdésben forgó törv. hatósági közutak kövel való kiépítése. Azonban a vármegyei törvényhatóság részéről kívánt hozzájárulás teljesen azért nem volt megadható, mert az olyan magas, amit községünk sem készpénzben teljesíteni, illetőleg megváltani nem képes s az úgy közmunka mint anyagi erejét messze túlhaladja s egyáltalában arányban sem áll az érdekelt többi községek hozzájárulásával; de méltányosnak sem tekinthető (a vármegye túlzott kivánsága), hogy a természetbeni munkát egészben a községek teljesítsék, akkor midőn azok törv. hatósági utadóval és egyéb köztartozásaikkal már úgy is túl vannak terhelve. Mindezeknél fogva Szigetvár nagyközség teljesen mérlegelni tudta ezen ügy közgazdasági fontosságát. A megajánlott hozzájárulásnál többet nem adhat, — de elismert azon határig, melyet még lakóinak nagy megterhelésével is adni képes volt.

Ezek után tárgyalatott még Dóczy Lajos újabb kérése, hogy az Igmándy-utca végén lévő építési telekéből az utca rendezés folytán eső területért a község 2000 korona kártérítést fizessen.

Ennek kapcsán az előjáróság javaslata elfogadása mellett, elhatározták, azt hogy a kérelem elutasították. De jölehet azonban, hogy tudomása van a képvis. testületnek arról, hogy folyamodó a kérdéses (rét) telket önként 6 koronáért vette s így az utcaba eső területért, folyamodónak nincs joga többet követelni. De eltekintve ettől a képviselő testület nem akarva folyamodó károsodását, hajlandó az építkezési engedélyt megadni és az utcaba eső területért önként 10 korona váltásdíjat fizetni. Kijelenti azonban a képvis. testület, hogy ezen elhatározását csak az esetben tartja meg, ha folyamodó ebbe azonnal bele nyugszik.

Reméljük, hogy a fenti határozatba bele nyugszik a folyamodó, mert a képviselő testület szerintünk elég gavallérosan járt el, midőn 10 koronával fizet. De nem helyeselhetjük eléggé azt, hogy a 2000 koronás követelést vissza utasították, mert azt nem szabad megengedni, hogy ezt az amugy is eléggé megterhelt várost, fejlődés tehénnek tekintse bárki is.

H I R E K.

— **A pápa aranyrózsája.** A pápa tudvalevőleg minden évben valami kiváló személyiségnek egy aranyrózsát szokott adni, ami rendkívül nagy kitüntetés. A hogy most a világnak hírül adják, X. Pius pápa az első arany rózsát, amelyet ő fog megáldani, Erzsébet királyné koporsójára szánta, de a szép tervből aligha lesz valami, mert a vatikáni diplomácia ellenzi a pápa póétikus szép gondolatát. Az ellenzésnek az oka nyilvánvaló: a vatikáni diplomácia nem akarja elfelejteni, hogy Ferenc József király a legutolsó konklaven élt vétőjogával, azaz tiltakozott Rampollának pápává való megválasztása ellen.

— **Humánus érzelmeinek** ritka példáját mutatta, (mint teklai tudósítónk írja) f. hó 5. dr. Török Lajos, gy.-melléki körorvos. A d. u. órákban sürgősen hívatta egy teklafalusi napszamos a nejéhez igen veszélyes szülési esethez. A körorvos megjelenik a legválságosabb pillanatban s sikeres közreműködése után nem hogy a férj által felajánlott tisztelteldíjat nem vette fel, sőt, látván Lőrincz József nagy családját, megajándékozta őt s gyalog menekült a meglepett ember hálálkodásai elől haza, a késő esti órákban. — A közszeretben álló körorvos ezen ténye nem az első, — ideálisa ő a szó legszorosabb értelmében s vajha soha semmi se érintené durván, e finom lelket.

— **Athelyezés.** Somogy vármegye főispánja Németh János szigetvári II. oszt. járási irnokot a kaposvári árvaszékhez rendelte be szolgálatra és helyébe pedig Pápa Ferenc marcalii II. oszt. járási irnokot Szigetvárra helyezte át.

— **Halálozás.** özv. Duray Nándorné szül. Slavitsék Anna f. hó 6-án életének 78-ik évében Szigetvárott elhunyt. A boldogultat gyászolják: Duray Nándor es. és kir. százados és Duray Gusztáv mint fiai, valamint az unokák és a rokonság.

sokszor többnyire külső bajaktól elragadtatva, megmámorosodnak, innak, egy pár lángoló szerelmi dalt és aztán — a versen meg sem szárad még jóformán a tinta, mikor az önök képzelt szerelmének lángja kihűlt és nekünk nem marad semmi, csupán az elhangzott dalok kísértő melódiája, szellemük egy egy darabjának ez az emléken hagyott fotográfiaja.

Ha egy asszony költőt, író szeret, kell hogy ne ostromoltassa magát soká, ez önököt kifárasztja, untatja, idegessé teszi, s ilyenkor rossz műveket teremtenek. Ezt pedig nem szabad lelkünkre venni, mert az önök munkája szent, mert önök maguk nem csak a szerelmes asszony, de az egész művelt közönség tulajdonát képezik.

Elképzelhetetlenül kibírják a kényeztetést, s minden asszony legjobban tenné, ha örökösen rázná önök előtt a tömjénes ampolnát s ne látna, ne hallana soha más férfiról. Elkezdve versétől, regényétől egészen nyakkendője csokráig önökön találjon mindent a legjobbnak; dícsérje a vers magasatos szárnyalását és a kabát kifogástalan szabását, sőt még a keresztnevüknel se találjon szebbet, lágyabban, édesebben hang-

zót, még az ő kalendáriomban se. Az egyedüli módszer egy költőt egy író lebilineselni az, ha az asszony odaadó és szerelmébe tökéletesen elmerül.

Azonkívül feltétlenül szükséges, hogy egy kisse kompromitáljuk magunkat, azaz az önök hiúságának nagyban hízeleg, ha a világ foglalkozik velünk, beszél összeköttetésünkről, szerelmünkről.

Az sem utolsó, hogy önök kedves, nagy gyermekek többnyire sokkal hiubbak személyes előnyeikre, mint sokszor valóban óriás szellemükre, a mit kortársaik különben ritkán is értenek meg, még ritkábban méltányolnak. És ezzel is számolni kell az önök által kitüntetett nőnek s jobban legyezgetni apró hiúságaikat, mint a nagyokat.

Szeretük azt is, ha szellemesek vagyunk noha a tanulságos eszes, tudákos nőket kerülik. Mindig készen kell lennünk csevegni, ha önöknek úgy tetszik s lapokban, könyvekben megjelent munkáikat szorgalmasan elolvasni s rá másokat figyelmessé tenni. Tünni a közéletből hozott kedvetlenségüket, égis emelni kedvenc barátait, talán barátinókat is, de ennyire már a legönmegtagadóbb nő sem viszi.

Apró csapodárságaikat tünni, azonban kötelességünknek teszük s jaj annak az asszonynak, a ki haragot merne ilyes kisebb kirugásokért tartani, mert rögtön készek a mentséggel, hogy a költőt az író nem szabad a többi sablonemberek közé számítani. És valóban nem is! Ugy kell önököt venni, mint esodás álmokból, fantazmagoriákból összeszólt lényeket. A legokosabb, a mit asszony tehet, ha költőbe, írőba szerelmes, menjen hozzá férjhez, kösse örökre magához s türje apró bogarait, alapítson neki boldog, nyugodt otthont, mert csak nyugalomban, boldogságban fejlődhet ki igazán a legszebb tehetség is és akkor azok a hőbortos, bolondos, de jószívű, nemeslelkű nagy gyermekek halásak is lesznek és a házi tűzhely meleg derűjénél sütkérezve, legfőljebb a papíron fognak még Don Juan hőstetteket elkövetni.

Kedves barátom, drága nagy férfiu, ha minden elmúlt is, mondja meg, nem ismerem én jól a maguk táborát?

Adrienne.

— **Eljegyzés.** Szalay József volt szigetvári, jelenleg n. kanizsai m. kir. adótiszt eljegyezte Vörös Ilonkát Pécsről. Gratulálunk.

— **Tilos a hemenet.** Valóban a legnagyobb bosszúsággal és megbotránkozással szólhatnak a róm. kath. hívek, arról a fura rendeletről, amit éppen husvétkor hajtottak végre a helybeli Ferenczrendiek templomban. A hívek e nagy ünnepen seregestül tódultak a templomba, de csak egy ajtón lehetett annak hajójába jutni, míg a sekrestye és kórus, mely rég időktől fogva nyitva állott a közönségnek, most be volt zárva. Sőt akik nagy küzködéssel valahogy mégis bejutottak, azokat is kitésekeltek. Mi nem akarunk valami nagy cassus bellit csinálni e dologból, de mindenestre, ugy közegészségi, mint személy és tűzbiztonsági, valamint vallási szempontból is ajánlatosnak tartjuk az ajtók nyitva tartását. Ha azonban ez mégsem történik meg, úgy nem a hívők, hanem a barátok lelkén szárad a bűn, hogy nem mehetünk be a templomba. És jegyezzék meg maguknak a tisztelendő ferenczrendiek, hogy ez a fura ukáz és eljárás egy cseppet sem válik a katolikus vallás javára.

— **Halálos lórugás.** Mint tudósítónk jelenti, Biedermann Erzsébet urnő, diósi uradalmában a m. hó 28-án Takács István kocsis midőn lovát tisztogatta, az olyannyira meg rugta, hogy bekellett szállítani a szigetvári kórházba, hol másnap meghalt. A szerencsétlen véget ért embert, neje és 5 kis árvája siratja.

— **Furfangos tolvajok.** Folyó hó 5-én Fuchs A. Fia helybeli kereskedőhöz beállított két hedrahelyi földmives talicskát és falapátokat vásárolni. — Kocsijukra rakatták a kiválasztott 5 talicskát és 5 lapátot, midőn az egyik atyafi észrevétlenül eltávozott. Társa kis időre reá, lovai közé csapva szintén szökni akart, azonban vesztére, mert Laufer Jenő a czég könyvelője utját álta és a 15 korona értékű áru összegét követelte. — A hedrahelyi atyafi ezt nem volt hajlandó megtenni, ismét lovai közé csapott és el ekart illani, de az utczán Laufer a lovakat kantarszárnál fogva megragadta és kocsistul, gazdástul együtt a napszamosok őrizetére bizta, míg az időközben megérkezett Bölle János rendőr a fogatot vissza kísérte Fuchs udvarába. Rövid idő múlva megérkezett Cseh János csendőr őrsvezető a megszökött paraszttal és mindkettőt vallatóra fogta. Pénzüik nem volt: mert a talicskák árát Somogyi vendéglőjében bekebelezték és így pénz nélkül akartak a szerszámok, birtokába jutni. — A két atyafit Rózsa Ferencz téglást és Martin István fuvarost a csendőrőrsvezető lopás miatt feljelentette a járásbírósnál.

— **Az önkéntes tűzoltó testület,** folyó hó 17-én délelőtt 10 órakor tartja helyben a városház tanácstermében XX-ik évi rendes közgyűlését, melyre a működő és pártoló tagokat meghívja, a *Parancsnokság*.

— **Hűtlen cseléd.** A legközönségesebb módon csapta be gazdáját Szijártó Ferencz helybeli szikvizgyárost, Szabó György nevű kocsisa. Ugyanis a szét küldött szódavíznek árát több helyen beszédte s a befolyt összeget 6 kor 18 fillért saját céljaira elköltötte. A csendőrök a sikkasztó kocsist átadták a kir. járásbírósnak.

— **Gőzhajók a Dráván.** Mint barcsról jelentik egy gráci töképezésekből alakult társaság azon eszmével foglalkozik, hogy a Dráván egész Barcsig lapos fenekű gőzhajókkal rendes hajójáratot létesítsen. Kívánjuk, hogy ezen eszme mielőbb teljesebbé menjen.

— **Tűz.** A hét folyamán Nádosy Elek nagybirtokos tulajdonát képező Elekmajor pusztán, nagyobb mennyiségű szalmakazal lett a lángok martalékává. Mint mondják a tűzgyujtogatásból eredt.

— **Feltartóztatott kivándorlók.** Vármegegyénekből még folyvást tart, lelketlen ügy-
nőkök rábeszélése folytán, a kivándorlás. Mint Barcsról értesítenek bennünket, az ottani csendőrőrs, a vasuti állomáson márczius 31-én, nyolcz embert tartóztatott fel, kik a közeli falvakból akartak, az ügy-
nőkök rábeszélése folytán kivándorolni Amerikába. A feltartóztatott kivándorlóknál 2200 korona készpénzt találtak. Felhívjuk a hatóságok figyelmét a lelketlen ügy-
nőkök üzemleire.

— **Tilos a dohányzás.** A kereskedelem-
ügyi miniszter rendkívül fontos reformot léptetett életbe f. évi április hó 1-től kezdve az államvasutakon. E szerint a jelzett időtől kezdve a dohányzás az összes várótermekben tilos, éttermekben csak ott lesz megengedve, hol két étterem van s ezek közül is csak az egyikben. A másiknak mindig füstmentesnek kellene lennie; továbbá a vonatokon egész kocsik lesznek a nem dohányzók számára s füstölni még a folyosókon sem lesz szabad.

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, amelyek a
Kneipp páter védjegyét és a Kath-
reiner nevet viselik, és kérülje gondo-
san a silány utánzatok ellogadását.

0.11/6

— **Mire tanítsuk leányainkat?** E kérdésre egy amerikai lap így felel: Adjatok nekik jó tanácsot. Tanítsátok meg mosni, vasalni, foltozni, varrni, hogy maguk készítsék maguknak a ruhát. Tanítsátok meg kegyeret sütni és oktasátok ki, hogy a jó konyha megóv a patikától. Tanítsátok meg arra, hogy egy koronában 100 fillér van és hogy csak az gazdagodik, ki kevesebbet költ, mint a mennyit bevett, mert a ki többet költ, az okvetlenül elszegényedik. Tanítsátok meg arra, hogy egy-egy kifizetett gyapotrúha többet ér, mint a ki nem fizetett selyemruha. Tanítsátok meg arra, hogy mindig többet ér egy kevésbé szép, de telt egészséges arc,

mint tiz szép, de beteges külsejű. Tanítsátok meg arra, hogy gondosan vásároljanak és mindig csináljanak számadást. Tanítsátok meg önbizalomra, önnállóságra. Adjátok tudtukra, hogy egy becsületes mesterember, ha nincs is vagyona, érdemesebb, mint egy tucizat járdakoptató, ha bármilyen díszesen öltözködik is. Tanítsátok meg arra, hogy a gyalogjárás egészségesebb a kocsikázásnál és hogy a vadvirágok is szépek azoknak, kik megtekintésre érdektesítik őket. Ha mind-ezeket megtanulják és megtartják, akkor bátran férjhez mehetnek, mert bizonyosan boldogok lesznek.

KÖZEGÉSZSÉG.

Szigetvár egészségügyéről.

A városi képviselőtestület f. évi márczius 29-én tartott gyűlésén több e szakba vágó dolgokkal foglalkozván, időszerűnek vélem a t. közönséget némely dolgokra nézve felvilágosítani. Mert Dr. Berkes ügyvéd ur e lapokban közölt interpellációjá folytán bizonyára mindenkinek eszébe jutott, hogy Szigetváron a piacz ügyén kívül sok más is van, mire nézve áll a mondás: „büzlük valami.“

Igaz is! Erről az igazságról akarok most referálni; de csak legkiemelkedőbb mozzanatait tekintetében. — Elfogulatlanságom felől ne kételkedjék senki; mert elszánt gondolatom: ha illetékes hatóságom hibás eljárásom felett pálcát törne, erkölcsi kötelességemnek tartanám, hogy alkalmasabb — nálamnál „tetszőbb“ — szakértőnek adjam át azonnal a működési teret. A fent említett gyűlési határozat azonban tanácskozás jellegével bír, azt tisztelettel fogadott figyelemztetésnek tekintem csakis.

Azt hiszem az az egészségügybe vágó körülmény érdekli leginkább a közönséget, mely legtöbb halálozást okoz.

A tüdővészről emlékezem meg tehát első sorban. F. év márczius havában meghalt 26 egyén.

A kórházbani halálozás e számhoz 11-el járult; de a kórházban elhaltak közül 2 szigetvári lakos volt, tehát 17 szigetvári egyén halt meg márcziusban. Ezek közül 7 határozottan tüdővészben halt el, 3 pedig valószínűleg abban.

Vagyis 17 haláleset közül 10-et tüdővész okozott; a többi 7 közül 4 egy éven aluli gyermek volt; azaz csak 3 felnőtt egyén halt meg más ok miatt mint tüdővész. — Átlag évenként elhal tüdővészben 40 szigetvári lakos. Egy-egy tüdővésztes beteg átlag élél 3 évig; ilyenformán körülbelül 120 tüdővésztes él és mozog közöttünk, kiknek rengeteg köpetét a porral vegyülve beszívjuk az utczán és lakásunkban egyaránt.

A Lázits és Ocsodál sarkon foglalkozás szerüleg köpködő társaság, — az eső után már pár nap múlva felszálló porfelhő, az utczákról hetenkint egyszer eltisztíthatni szokott átlati hulladékok járulnak hozzá főképp ennek a 10 év alatt tizedelő betegségnek a terjesztéséhez. De az utczai kasszinók ép úgy mint a por és hulladékok el-

távolítása, anyagi érdekekbe ütközik.

Hogy a lakások takarításakor a portör-lő rongyokból a járókelők orra alá rázzák ki az esetleg ragályos kócsiakkal tele port, kár is felpanaszolnom, mert ez főképp uri házaknál szokás.

Hát még attól hol vagyunk, hogy köpetgyűjtő pipaszerű kupakokat hordjon magával a hurutoló ember? Pedig *Kathy* tanár ur azt mondja, hogy minden óvintézkedés haszontalan addig, míg ezen ugynevezett Dettweiler féle köpő kupakokat minden hurutoló ember nem használja.

Egy másik betegség a váltóláz, — mely ugyan halálozásokat csak komplikációk folytán idéz elő; de az emberek mukaképességének csökkentése folytán óriási károkat okoz. Nálunk e betegség igen gyakori; főképp lappangó váltóláz alakjában.

A legújabb kutatások szerint a szunyogok vannak vádolva a váltóláz károkozó csirájának az emberekbe beoltásával.

De csak azok a szunyogok ám a bünösök, melyek rothadó szerves anyagokon lakmározta; mert felekben van a malaria plasmodium, mely a váltóláz károkozó csirája.

Azt hiszem azonban: Szigetvárott inkább szunyog vadászokat szerződtenének, sem hogy a szükséges esaternázásra 60-80 ezer koronát fordítanak. — Hogy aztán melegebb időszakban orrbefogva kell az utcán sok helyen járni a bűz miatt, azon azt hiszem (talán Dr. *Berkes* is elhiszi), hogy nem a városi orvos segíthet jelentetéseivel, hanem kellő számu utcaszűrése kellene.

De még a város közepén sem lehet ez ellen tenni; mert annak elrendelése, hogy az udvarok szennyvíze hetenkint néhányszor hordókba gyűjtve legyen kiszállítandó, ne pedig a gidres gödrös utcaszéli árkoeskákban bűzhödjék, az egyesek anyagi érdekeit terhelné, pedig azok is kimérendők. Pedig ha a kórházra rá lehetett erőszakolni, az egyesekre is lehetne.

Még több betegségről és beteges állapotról is szóhatnék, ilyenek a bujakór, — az időnkint elég tekintélyes számban jelentkező rühesség; az elvetélések nem kis száma; de ezek jobban magánviszonyokba vágó dolgok, ezeken segíteni absolute is bajosabb.

Sok panasz volt az ivó víz miatt is. Annak idején az állami vegyvizsgáló intézet kimondotta, a szigetvári vizekre, hogy az egészségre ártalmasok; mert szerves anyagokat tartalmaznak, s ennélfogva kóros csirók tenyésztésére alkalmasok. Bélhurut hasi hagymáz, vérhas (cholera) azok a betegségek, melyek főképp ivóvíz útján terjednek el járványos alakban.

Az igaz, hogy a mi ivó vizünk élvezete mellett különösen vidéki emberek folyton küzdenek bélzavarokkal: hol hasmenés hol székrekedés bántja őket, csak rendes bélműködés nincs. De az itt lakók megszokják s kár nélkül ilyet. Hasi hagymáz az utolsó 10 év alatt nem volt 20 nál több. A vérhas ritkaság; a gyermekek bélhurutja nem irható a víz rovására, mert az a szópós gyermekek között szokott leginkább pusztítólag fellépni.

Folytatása következik.

Dr. Raksányi Árpád.

Tarka krónika.

Ámor nyilai. — Egy ismert név. — A javíthatatlan. — A vasuton. — Április hónap. — Uj utoza. —

Most husvét másnapján az aszfaltos utcában csak úgy nyüzsgött a sétálók serege. Szemfüles riporterünk is okosabb dolog hiányában ott kóválygott az aszfalton és egy esinos fiatal aszonyka, meg egy szabadságos hadnagyocska között lefolyt szellemes beszélgetésből a következőket jegyezte meg: H a d n a g y: Biztosíthatom nagyságos asszonyom hogy Ámor nyilai mindeddig hatástalanul pattogtak le szívemről. Fiatal asszony: Persze — mert a ki olyan pompásan ki van vattázva . . . . .

A héten Kozáryhoz beállított egy művészi kinézésű ur, ki mielőtt bemutatkozott volna azt kérde Edvárd barátunktól, — hogy könyvkiadó-e? és hajlandó-e az esetben az ő költeményeit kiadni?

— Igen, ha ismert neve van önnek.

— Az van; országosan ismert a nevem.

— Nő az ön fiatalsága mellett tisztelt Nesció ur, arra valóban kíváncsi vagyok. stb. stb.

— Kérem válaszolá a poeta, az én nevem Kohn.

Erre a mi könyvkiadó barátunk, magyarul, latinul, franciául, angolul, németül, görögül, törökül, spanyolul, olaszul, oroszul és végül japán nyelven kezdte emlegetni a mindenszentek litániáját.

Kohn ur pedig jónak látta elpárologni és átmenni Ferencz Dávidhoz, de ott is csak így járt.

Egy közeli faluban, Katádfán, a tiszteletes ur a napokban egyik alkoholista hívével Turós Tóth Jánossal találkozik az utcán s így szól hozzá:

— Lásna, lásna János mi lett magából, mert iszákos! Ha nem inna többet, támogatnám.

— Köszönöm tiszteletes uram, mer engöm csak akkor kő támogatni, ha iszom.

Lapunk barátja, kilencz tagból álló családjával az ünnepekre Kákicsra utazott, hogy részt vegyenek az ott rendezendő foot bal és lawn-tennis versenyeken.

A vonat indulása után a kalauz bejött a jegyekért.

Az 5 éves selypítő kis Rajmundka ki anyja térdén ül, kérdi a mamától:

— Moszt tell mondani, hogy csak tét éves vagyok?

Egy agilis város atya a héten így panaszkodott valakinek: — Még is csak boldog hónap ez az április.

— Miért?

— Mert befagyott a vízvezetékünk.

A legközelebb tartott képviselő testületi ülésen az előadói javaslat egyhangú elfogadásával kimondhatták volna, hogy azt az utcát, hol a tiszviselő telep épül, „Hold“ utcának nevezik el.

Darázs.

KÖZGAZDASÁG.

A triesti Általános Biztosító-Társaság (Assicurazioni Generali)

f. é. márczius hó 18-án tartott 72-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1903. év mérlegek.

Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1903. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 656,787.581 korona és 31 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 28,731.705 korona 08 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 14,002.386 korona 03 fillérrel 174,192.235 korona 16 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörésellenes és tükrözüvegbiztosítást a díjbevétel 12,989.614.539 korona biztosítási összeg után 21,276.945 korona 70 fillér volt miből 8,716.810 korona 37 fillér viszontbiztosításra fordított úgy, hogy a tiszta díjbevétel 12,560.135 korona 33 fillérre rugott, mely összegből 8,669.907 korona 26 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 86,523.237 korona 41 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitöltött 3,720.916 korona 60 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1,161.348 korona 49 fillérre rugott.

Károkért a társaság 1903-ban 26,668.093 korona 31 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 768.632.165 korona és 96 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül melyek összesen 23,505.036 korona 95 fillérre rugnak, különösen kiemelendők) az alapszabály szerinti nyereség-tartalék mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamigadozására alakított tartalék, mely a 3,729.624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 16,778.952 korona 01 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és a 378,042 korona 47 fillérnyi ingalan tartalék. Ezeket kivül fennáll még egy 938.042 korona 47 fillért kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges esökkenését kiegyenlítsen.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 208,632.918 korona 73 fillérről 227,329.923 korona 25 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 35,297.680 K 66 f.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök — — — — — 19,464.641 „ 25 „
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök — — — — — 723,807 „ 13 „
4. Értékpapírok — — — — — 157,833.474 „ 11 „
5. Tárcazártók — — — — — 1,008.628 „ 72 „
6. A részvényesek biztosított adólevelei — — — — — 7,350.000 „ — „
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával — 5,651.691 „ 38 „

összesen 227,329.923 K 25 f.

Ezen értékekből 45 millió korona magyar értékekre esik.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabona keresk. jelentése szerint

Árak a legújabb jelzés szerint 50 klg.

ként értendőknek,

Szigetvár, 1904. április 8-án.

Buza	uj	— K.	7 50	7 60
Rozs	„	„	5 40	5 60
Árpa	„	„	5 —	5 50
Zab	„	„	4 80	5 —
Tengeri	„	„	5 20	5 80
Bükköny	„	„	5 50	— —
Bab	„	„	7 50	— —

Kiadja a szerkesztőség.

Árverési hirdetmény kivonata.

A szigetvári kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy József mint kiskoru Nagy katalin gyámja vérehajtatónak Özv. Otárties Józsefné gyám által képvis. kiskoru Otárties József végrehajtást szenvedő elleni 91 kor. 20 fill. tökérvetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szigetvári kir. járásbiróság) területén levő a baresi 614. sz. tjkvben. A I. 1. 8. 9. és 10 sorsz. 138.1273. 1229/b. és 1405 hrsz. ingatlanok kiskoru Otárties Józsefet illető $\frac{1}{6}$ részére, 439 koronában és 50 fillérben, a baresi 1036 sz. tjkvben A I. 1-9 sor, 399/a. 644/a. 810/c. 1003/a. 1123/c. 497/a. 1173/104. 1489/101. hrsz. ingatlanok kiskoru Otárties Józsefet illető $\frac{1}{3}$ részére 347 koronában ezenel megállapított kikiáltási áron az árverést elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1904. évi április 19-ik napján délelőtt fél 12 órakor Barcs község házában megtartandó nyilvános árverésen s megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szigetvár, 1903 évi decz. hó 31 n.

A szigetvári kir. Járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Molnár
kir. albiró.

5 koronáért

küldük 4 $\frac{1}{2}$ kiló (50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

pipere szappant

róza, liliumtej, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor
BUDAPEST, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Ingyen és bérmentve kap mindenki egy kezelési könyvecskét, melyből bárki képes

legfinomabb Liköröket és Rumot

hideg uton minden készülék nélkül még a legkisebb mennyiségben is országsszerte ismert aromáimmal előállítani.

Watterich A. Budapest
VII. Dohány-utca 5 sz. alatt.

A**butorvásárló**

közönség szives figyelmébe!

Magas szőnyeg diván fülkével 40 frt.

" " " fülke nélkül 38 "

Salon garnitúra 50 frttól.

Kisebb nagyságu diván 12 frt.

Ottomán szövet vagy bőrrel 15 "

3 részü afrik matrac 6 "

Lószőr " 15 "

Ágy fautel " 26 "

Ismételadónak 15 százalék engedmény.

3 évi jótállás mellett mindig nagy választékban kapható a készítőnél. **Nem**

butor kereskedői tákolmány.

Lederer M.

Pécs. Király-utca

a színház mellett.

Neumann Lipót

legnagyobb cipő raktár
SZIGETVÁRON

Biedermann Rezső-u. Ferenczrendiek házában.

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget miszerint a tavaszi idényre a **legújabb és legdivatosabb férfi női és gyermek cipőket** mindig állandóan raktáron tartok. — **A tavaszi szezonra**, ujabban mindenféle különlegességek a legnagyobb választékban vannak berendezve: **Reform, boxcalf chevró, gazdasági és sportcipők.**

Mérték után a leggyorsabb és legpontosabb kiszolgálás.

Mérsékelt árak.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

Gyógyít és felüdít jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma** (nehéz lélegzés áimatlanság, tüzugás-nelhez hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88.503. sz. készülékem által **legfeljebb 44 nap alatt meg nem gyógyul**, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni: meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona.
idült betegeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel-és külföld részére.

Scheffer D. Sándor

BUDAPEST VIII., Bezerédi-utca 3. sz.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utca 10 szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: **élet-, tűz-, szállitmány-, üveg-, betöréses-lopás-és harang-törés és repedés** elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: **jégbiztosításokat** a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t., valamint **baleset elleni biztosításokat** az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A szigetvári ügynökség

Kohn Jakab.

Árverés utján

sikerült egy nagy raktár valódi angol férfiruha szövetet poton aron megvásárolni, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy amíg ezen valódi gyapjuszövetkészlet tart, készíték saját férfiszabó műtermemben remek szabású és elegáns kivitelben egy teljes férföltönyt mérték szerint

18 forintért

Minimális minőségű, fekete, sötétkék, szürke, drapp v. barna színű. Vidéki rendelések 12 frt utánvét mellett kifizetendők, a fennmaradó 6 frt 60 nap múlva fizetendő. Ezen idő alatt a t. megrendelő meggyőződhet a szövet kitűnő minőségéről.

Rendelésnél a szövet színe megnevezendő. Mértéknek elegendő az alanti mérték-utasítást kitölteni vagy egy viselt ruhát beküldeni.

LICHTMANN SÁNDOR férfiszabó-terme
Budapest, Rottenbiller-utca 4. földemelet.

Utasítás a mértékvetélhez. a) A kabát számára: Cm. Hátössza a gallérvarrástól kezdve ..... Ujjhossza a hát ujjvarrásától kezdve ..... Mellbőség a mellényen át a hóna alatt ..... b) A nadrág számára: Belső nadrág hossza a lábközvarrástól egész a cipő sarkáig ..... Hátbőség a mellényen át mérve ..... A mellény hossza az inggaller hátsó gombjától elől mérve .....

EGY AMERIKAI GYORSFŐZŐ

ÉS
EGY HÁZTARTÁSI MÉRLEG INGYEN.

Mesés olcsó árak mellett küldöm szét tülhalmozott raktáramból világhírű s kiváló minőségű általánosan kedvelt

mexikói ezüst-áruimat és pedig)

- 6 darab mexikói ezüst asztali kés,
- 6 " " " evővillát,
- 6 " " " evőkanalat,
- 12 " " " kávéskanalat,
- 6 " " " kiváló desszertkést,
- 6 " " " desszertvillát,

- 1 darab mexikói ezüst levesmerítő-kanál,
- 1 " " " tejmerítő,
- 2 " " " elegáns szalon asztali gyertyatartót,

46 db. összesen 6 forint 50 krajcár

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és fél kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is) melynek tartósságáért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés, a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból:

SCHEFFER D. SÁNDOR Budapest.
VIII. Bezerédy-utca 3. sz.

Ujdonságok

a tavaszi és nyári idényre!

Óriási választék a legújabb selymek, ruhakelmék, zefir, batist és az összes divatcikkekben a legjutányosabb áron.

Boszniai és Szerbvásznak
28 fill. 40 fill.-ig méterje.

Napernyő ujdonságok!

Deutsch Dávid fia
divatáruházában

Szigetvárrott.

(Takarékpénztár épületben).

Kiváló szerencse Törökknél! Felülmulhatatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereséménynél többet fizetünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000	koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a 100.000	koronás főnyereményt a 74366 sz.-sorsjegyre
a 100.000	" " " az 52528 " " " " " " " a 80.000 koronás főnyereményt a 83061 sz.-sorsjegyre
a 100.000	" " " a 94780 " " " " " " " a 70.000 " " " " a 81161 " " "
a 90.000	" " " a 109780 " " " " " " " a 70.000 " " " " az 5498 " " "
a 90.000	" " " a 83610 " " " " " " " a 60.000 " " " " az 51613 " " "
a 90.000	" " " a 92787 " " " " " " " a 60.000 " " " " a 76347 " " "
a 90.000	" " " " " " " " " " " a 50.000 " " " " a 4036 " " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk emellett, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben
1.000.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 100.000.000, 1 nyeremény 400.000.000.
1 a 200.000.000, 2 a 100.000.000, 1 a 90.000.000, 2 a 80.000.000, 1 a 70.000.000, 2 a 60.000.000, 1 a 50.000.000, 1 a 40.000.000, 5 a 30.000.000, 3 a 25.000.000, 8 a 20.000.000, 8 a 15.000.000, 36 a 10.000.000 korona és még sok egyéb; összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000 korona** összeben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

- 1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.
- 1/2 " " " 3.— " " 6.—; 1 " " " 6.— " " 12.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése elneben küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi április hó 24-éig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BA KHÁZA B U D A P E S T.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ. Teréz-körut 46/a I. fiók: Váci-körut 4/a

II. fiók: Múzeum-körut 11/a III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... l. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összegel ..... korona összegben (utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (béllyegekbén)) A nem tetsző törlendő.

Pontos cím: